

2.2 ТУХАЙН ӨДРИЙН ХӨТӨЛБӨР

Нэг удаагийн ЭХХХ-ийг дараах байдлаар зохион байгуулна.

Хүүхдүүдэд өдөр унтах боломж олгохын тулд үдээс өмнө зохион байгуулбал тохиромжтой.

Дараах хүснэгтэд тоглоом, хөтөлбөрийн цагийг жишээ болгон тэмдэглэсэн бөгөөд хүүхдүүдийн оролцож тоглож буй байдлаас нь хамааран уян хатан байдлаар өөрчлөх боломжтой юм.

Хүснэгт 2. ЭХХХ-ийн үйл ажиллагаа төлөвлөлт (Үдээс өмнө 10 цагт эхлүүлэх жишээ)

09:00	<u>Бэлтгэл хангах</u> - Өрөөгөө бэлтгэх - Хүүхдүүдийн сар бүрийн тэмдэглэлийн маягтыг ашиглан өмнөх удаад оролцсон байдал, үзүүлсэн дэмжлэгийг хүүхэд бүрээр эргэж нягтлах
10:00-10:20	<u>Цуглах, бүртгэх</u> 1. Хайчилбар зургийн ижлийг олж модонд наах 2. Бөмбөгөөр чөлөөтэй тоглох
10:20-11:00	<u>Үндсэн хөтөлбөр</u> 3. Мэндчилгээ (Хүүхэд бүрийг нэрээр нь дуудаж хариу үйлдэл хийлгэх) 4. Хөдөлгөөнт дуу “Гоёо-гоёо” (Тоглоом бүрийн дараа давтана) 5. Цаасаар тоглох “Гоёо гоёо” дуу 6. Хөдөлгөөнт тоглоом (Тоглоомон хонгил, саадтай зам, шулуун зам) Хөдөлгөөнт дуу “Гоёо-гоёо” 7. Харилцаж тоглох Хөдөлгөөнт дуу “Гоёо-гоёо” 8. Мэндчилгээ
11:00~	<u>Тарахын өмнө</u> - Багш асран хамгаалагчтай ганцаарчлан уулзаж зөвлөгөө өгөх - Асран хамгаалагчид хоорондоо чөлөөтэй ярилцах
Хөтөлбөрийн дараа 1 цаг орчим	<u>Дүгнэлт хэлэлцүүлэг</u> - Хүүхдийн “Сар бүрийн тэмдэглэл”-ийн асуултын дагуу оролцсон хүүхэд бүр дээр дүгнэлт хийж, дэмжлэгийн чиглэлээ хэлэлцэх - Хэлэлцүүлгийн агуулга, үр дүнг “Хүүхдийн мэдээлэл”-д тэмдэглэх

2.3 ҮНДСЭН ХӨТӨЛБӨРИЙГ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ

Үндсэн хөтөлбөр нь эцэг эх, хүүхдийг хамтад нь тоглуулах аргад суурилах ба энэ нь эцэг эх, хүүхдийн хооронд илүү сайн харилцаа үүсгэх, улмаар бага насны хүүхдийн хөгжлийн чухал хэсэг болох “бусад хүнтэй харилцах” болон “аливаа зүйлтэй нүүр тулах” орчин нөхцөлийг бий болгоход чиглэдэг. Мөн ЭХХХ-ийн тоглоомын аргаар гэртээ ч тоглох боломжтой учир гэртээ байхдаа хүүхэдтэйгээ аль болох их харилцаж, хамт тоглохыг гэр бүл, асран хамгаалагчид нь зөвлөөрэй.

2.3.1 Үндсэн хөтөлбөрийг зохион байгуулахад анхаарах зүйл

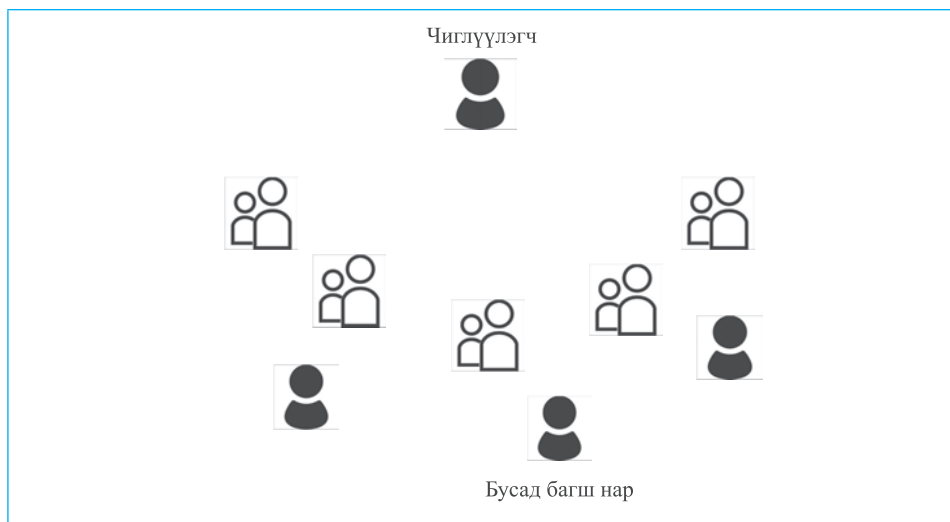
- Үндсэн хөтөлбөр болох тоглоомыг хүүхдийн хөгжилд нийцүүлэн зохион байгуулна. Хүүхэд тоглоомонд оролцохгүй, дургүйлхэж уйлаад байвал албадаж болохгүй. Харин ийм хүүхдийг орчинд нь дасгахдаа зөнд нь байлгаад бусад хүүхдүүдийн тоглож буйг харуулахад хангалттай. Хөлд ороогүй, эсвэл сайн алхахгүй байвал асран хамгаалагч нь өвөр дээрээ авч оролцуулж болно.
- Нэг ээлжийн 6 удаагийн хөтөлбөрт төлөвлөсөн тоглоомын аргуудыг явцын дунд өөрчлөхгүй байхыг хичээгээрэй. Учир нь нэг үйлдлийг олон удаа давтах нь хүүхдийг хөгжүүлэхэд чухал нөлөөтэй бөгөөд ижил хөтөлбөрөөр олон дахин тоглуулснаар, багш нар болон эцэг эхчүүд тухайн хүүхдийн хөгжилд гарч буй ахиц, өөрчлөлтийг мэдэх боломжтой.
- Тоглоом бүрийн эхэнд чиглүүлэгч тухайн тоглоомыг тайлбарлаж өгөх хэрэгтэй. Жишээ нь, “одоо бүгдээрээ найган ганхах цэцэг болж тоглоё” гээд өөрөө хийж үзүүлнэ.
- Тоглоом бүрийн эхлэл болон төгсгөл нь хүүхдэд ойлгомжтой байхад анхаарна. Жишээ нь чиглүүлэгч “Сая бүгд их сайн оролцсон. Харин одоо дараагийн тоглоомоо эхэлье”, “Дараа нь яаж тоглох билээ” гэх мэтчилэн хэлж, тоглоомын эхлэл, төгсгөлийг тодорхой болгож өгөх хэрэгтэй.

2.3.2 Чиглүүлэгч болон бусад багш нар

Багш нар өөрсдийн дундаас чиглүүлэгчээр ажиллах хүнийг сонгоно. Чиглүүлэгч нь тоглоомын явцад хүүхдүүдийн анхаарлыг өөртөө хандуулах чадвартай байх ёстой бөгөөд хүүхдүүд болон асран хамгаалагчдад харагдахуйц байрлалд сууж тоглоомыг хөтлөн явуулна.

Харин бусад багш нар чиглүүлэгчид туслах үүрэгтэй оролцож, ганцаарчлан дэмжлэг үзүүлэх шаардлагатай хүүхэд болон асран хамгаалагчид ойр суун хэрхэн тоглохыг үлгэрлэж үзүүлэх зэргээр тэдэнд тусална.

Бүдүүвч 3. Чиглүүлэгч болон бусад багш нарын байрлал

2.3.3 Тоглоом, үйл ажиллагаа бүрийн тайлбар

“2.2 Тухайн өдрийн хөтөлбөр” хэсгийн Хүснэгт 2-т тэмдэглэсэн 1-8 дахь ажиллагаа, тоглоомын аргуудыг тайлбарлав.

➤ Зургийн ижлийг олж модонд наах

Энэ нь ЭХХХ-т ирсний дараа хийх хамгийн эхний үйл ажиллагаа юм. Хүүхэд орчиндоо дасч, дургүйцэж уйлахаа больсны дараа хийлгэвэл зохистой.

Хүүхэд хэд хэдэн хайчилбар зургаас дуртайгаа сонгож аваад, картын ижил зураг дээр байрлуулна. Хайчилбар зурагнуудыг хүүхдэд ойртуулаад таалагдсан зургийг нь сонгуулдаг.

Зорилго: Ижил төстэй зураг, дүрсийг таних чадвар болон хэл яриаг ойлгох чадварыг хөгжүүлнэ.

Сонгосон хайчилбар зургийг модонд наах.

Зорилго: Бусдын зааврыг ойлгох чадвар болон хөдөлгөөнөө удирдах чадварыг нь сайжруулж, хөдөлгөөний чадварыг нь хөгжүүлнэ.

➤ Бөмбөгөөр тоглох

Үндсэн хөтөлбөрийг эхлүүлэхийн өмнө хүүхдүүдийг чөлөөтэй тоглуулна. Ямар ч хүүхдийн хувьд сонирхолтой тоглоом болох бөмбөгөөр чөлөөтэй тоглуулах явцдаа хүүхдүүдийн анхаарлыг чиглүүлэгч өөртөө хандуулна. Гол нь чиглүүлэгч хүүхдүүдийг өөртэйгөө харилцуулах зорилготой. Харин бусад багш нар асран хамгаалагчтай ярилцан, хүүхэд нь гэртээ ямар байсан болон тэдний төлөө сэтгэл зовниж буй аливаа асуудал байгаа эсэх талаар асууж зөвлөгөө өгнө.

Бөмбөг шидэж, өнхрүүлж харилцаж тоглоно.

Зорилго: Багштай бөмбөгөөр харилцаж тоглон хүүхдийн бусадтай харилцах суурь чадварыг хөгжүүлнэ.

Тоглож дуусаад бөмбөгөө хураана.

Зорилго: Хүүхэд өөрийн тоглосон тоглоомоо хурааж, цэгцлэх дадалд суралцана.

➤ Мэндчилгээ

Үндсэн хөтөлбөр эхэлснийг мэдэгдсэний дараа хүүхэд бүрийг нэрээр нь дуудан хариу үйлдэл хийлгэнэ.

Зорилго: Хүүхдүүдэд үндсэн хөтөлбөр эхлэх гэж буйг ойлгуулаад, анхаарлыг нь чиглүүлэгчид хандуулна. Нэрийг нь дуудахад хариу үйлдэл үзүүлж сургана.

➤ Хөдөлгөөнт дуу “Гоёо-гоёо”

Хөдөлгөөнт дууг нэг тоглоомоос нөгөөд шилжихийн өмнө удаашруулсан хэмнэлээр дуулна. Нэг дууг олон давтамжтай дуулах нь тоглоом тус бүрийг зааглаж ойлгуулахын зэрэгцээ хүүхдийн анхаарлыг дараагийн хэсэгт хандуулах зорилготой байдаг. Мөн хүүхэд багшийн үг, үйлдэлд төвлөрч, дууны хөдөлгөөнийг дуурайж хийж чаддаг болгохыг зорино.

Дуу болон аяны хэмнэлд тааруулан гар, биеэ хөдөлгөн тоглоно.

Зорилго: Хүүхдийн сонсох, харах, хүрэлцэх мэдрэхүйг цочроон нүд, чих, арьс, булчин зэрэг мэдрэхүйн эрхтнээс гадна, цочроолтыг хүлээн авах тархи болон хариу үйлдэл үзүүлэх бие, эрхтний хөгжлийг дэмждэг. Түүнчлэн бага насны хүүхдийн хамгийн дотны хүн болох ээж нь хүүхэдтэйгээ дуулж харилцан, магтаж эрхлүүлэх нь хүүхдийн харилцааны чадвар болон хэл ярианы суурь чадварыг сайжруулдаг.

➤ Цаасаар тоглох-1 “Цаас урж тоглох, хурааж цэгцлэх”

Хүүхэд, ээж болон багштай хамтран гар хурууныхаа булчинг бүрэн ашиглаж цаас урж тоглоно. Ингэхдээ сонингийн цаас ашиглаж болно. Ээж нь хүүхэддээ хэрхэн заах арга барил эзэмших ба хүүхэд нь ээжийгээ дуурайж цаас урж жижиглэнэ. Эхэн үед хүүхэд ээжийнхээ өвөр дээр сууж цаас урж хийх ба аажимдаа өөд өөдөөсөө харж сууж тоглодог болохыг зорино.

Хэрэггүй, хуучин сонингийн цаасыг гар, хурууны булчингийн тусламжтайгаар урж жижиглэх ба тоглож дууссаны дараа чимхэх, базаж авах зэргээр уутанд хурааж хийнэ.

Зорилго: Цаасыг чимхэх, базах, урж тасдах, сэгсрэх зэргээр зугаацан тоглох нь гар хурууны нарийн чимхлүүр хөдөлгөөнийг хөгжүүлдэг. Мөн цаасыг барьж хөдөлгөхөд гарах дуу чимээг сонсох, хэлбэр болон хөдөлгөөн нь хэрхэн өөрчлөгдөж буйг харах, улмаар шүргэх, атгаж авах зэргээр хүртэх болон бусад мэдрэхүйг нь цочроож, сэдээх зорилготой.

➤ Цаас урж тоглох-2 “Хийлдэг усан сан дотор цаасаар тоглох”

Урж жижиглэсэн цааснуудыг их хэмжээгээр урьдчилан бэлтгэж усан сан дотор асгаж тоглоно.

Хүүхдүүд усан сан дотор орж, урж жижиглэсэн их хэмжээний цаасаар тоглоно.

Зорилго: Энэ тоглоомоор хүүхдийн мэдрэхүйнүүдийг цочроож, сэдээнэ. Хүүхэд их хэмжээний цаас болон түүнийг хөдөлгөхөд гарах чимээ, эргэн тойрны олон хүний нөлөөнөөс болж эхэндээ уйлах тохиолдол байдаг ч аажимдаа ээжтэйгээ хамт байхдаа айж, бишүүрхэлгүйгээр усан сан дотор орж, цаасаар зугаацан тоглодог болохыг зорино.

➤ **Цаас урж тоглох-3 “Цаасан шүхрээр тоглох”**

Сонингийн цаасаар аль болох том хэмжээний шүхэр хийн, бүх оролцогчдыг шүхэрний дор төвлөрүүлж суулган тоглоно.

Хэрэглэхгүй сонингийн цаасыг хооронд нь нааж том шүхэр мэт болгоод хүүхдүүдийн дээрээс ойртуулж, холдуулах зэргээр дээш доош сэвж тоглоно.

Зорилго: Хүүхдийн мэдрэхүйнүүдийг цочроож сэдээнэ. Энэ тоглоом нь дуу чимээ болон өндөр нам, салхины (агаарын урсгал) хөдөлгөөн, дээш доош нь сэвэхэд гэрэл гэгээ хэрхэн өөрчлөгддөг талаар хүүхдүүдийг зугаацуулангаа ойлгуулж мэдрэхүйнүүдийг сэдээх цочроох, сэргээх зорилготой. Эхний үед хүүхэд шүхрээс айж, уйлах тохиолдол гардаг ч, ээжтэйгээ хамт байвал тайвширч шүхэр доор тайван сууж, хөөрөн тоглож сургахад анхаарна.

➤ **Хөдөлгөөнт тоглоом (Тоглоомон хонгил, саадтай зам, шулуун зам)**

Энэ насны хүүхдүүдийн эзэмших шаардлагатай алхах, бие даан явах чадварыг хөгжүүлэхийн тулд янз бүрээр алхах үйлдлийг тойрог байдлаар ээлж дараатай, тодорхой давтамжтайгаар хийж тоглоно. Хүүхдүүд хонгилоор мөлхөж гараад, нарийн шулуун замаар тэнцвэрээ олж алхан, саадтай замыг давж явна. Хүүхдүүдийг тухайн үйлдлүүдийг бага багаар дэс дараатай, тойргоос хазайж гаралгүйгээр өөрийн ээлжийг тэвчээртэй хүлээж хийж чаддаг болгохыг зорино.

Хүүхэд эцэг эхтэйгээ тоглоомон хонгилоор, саадтай зам, шулуун зам бүхий хөдөлгөөнт тоглоомоор тоглоно. Хэрэглэгдэхүүн тус бүрийн өмнө хөлийн мөрний тэмдэг байрлуулах ба хүүхэд тус тэмдэг дээр зогсон багшийн “Манай, бэлэн үү?” гэсэн асуултад “тийм” гэсэн хариу өгсний дараа үйлдлийг гүйцэтгэнэ.

Зорилго: Хүүхдүүдийн энэ насанд нь хөгжүүлэх шаардлагатай биеийн хөдөлгөөнүүдийг хийлгэж тоглуулснаар тэдний хөдөлгөөний чадварыг хөгжүүлдэг. Түүнчлэн ийнхүү бүх биеэрээ хөдлөх нь тэдний хэл яриа болон сэтгэл зүйн хөгжилд ч чухал үүрэгтэй юм.

➤ Харилцаж тоглох

Энэ нь эх хүүхдийн хоорондын итгэлцэл, эрхэлж наалдах харилцаанд суурилсан бие биедээ хүрэлцэж, харилцан тоглох үйл ажиллагаа юм. Ээж нь суугаагаараа хүүхдээ өвөр дээрээ зогсоон, үндсэн багшийн хэлэх үг, үзүүлэх хөдөлгөөнийг дуурайж “цэцэг томоос том ургалаа”, “цэцэг салхинд ганхан найгалаа” гэх зэргээр хүүхэдтэйгээ хамтдаа найган хөдөлж тоглоно.

Ээж хүүхэдтэйгээ ижилхэн цэцгэн чимэглэлтэй титэм зүүгээд өөрсдийгөө цэцэг гэж төсөөлөн цэцэг ургаж өндөр болж байгаа мэтээр хүүхдээ дээш нь өргөх, салхины аясаар ганхаж буй мэт өөрийн биеийн хөдөлгөөнөөр дагуулан найгуулах зэргээр тоглоно. Тоглож дуусаад газарт унасан цэцэг навчийг түүж модонд наах ба хүүхэд хаана, юуг хэрхэн хийхээ өөрөө ойлгож гүйцэтгэнэ.

Зорилго: Энэ тоглоомын үед хүүхдийн олон мэдрэхүйг цочроох, тэнцвэрээ хадгалах зэрэг хариу үйлдэл үзүүлэх чадварыг нь хөгжүүлнэ. Ээж хүүхэдтэйгээ бүх биеэрээ харилцаж, эх үрийн харилцаа улам дотносон ойртоно.

➤ Хөтөлбөрийн төгсгөлийн мэндчилгээ

Энэ үед дахин нэг удаа “Гоёо-гоёо” дууг дуулж, хүүхдүүдийн анхаарлыг чиглүүлэгчид хандуулан, энэ өдрийн үйл ажиллагаа дуусах гэж буйг ойлгуулна. Дуулж дуусаад хүүхэд бүрийг нэрээр нь дуудаж, энэ өдрийн үйл ажиллагаанд хэрхэн хичээж, идэвхтэй оролцсон талаар ээж, хүүхдэд урмын үг хэлнэ. Тухайлбал “Манай....Туяа өнөөдөр хөдөлгөөнт тоглоомд эхнээс нь дуустал маш сайн хичээнгүйлж оролцсон” гэх мэт.

2.4 БАГШ НАРЫН ЧИГ ҮҮРЭГ

2.4.1 Багш нарын анхаарах зүйл

Багш нар ЭХХХ-ийг хөтлөн явуулахдаа дараах зүйлийг анхаарах шаардлагатай.

- Хүүхдийг хөгжлийн хоцрогдол, бэрхшээлтэй гэдэг нүдээр харах бус, бусадтай адилхан хүүхэд, хувь хүн гэж харилцах чухал.
- Ямар ч тохиолдолд хүүхдэд урам өгч магтах нь хүүхдийн шинэ үйлдэл хийж үзэх, туршиж үзэх хүслийг төрүүлэх бөгөөд энэ нь тухайн хүүхэд хөгжихөд тустай.
- Асран хамгаалагчийг (гэр бүл) нь хүүхдээ ойлгож, хүүхдээ хөгжүүлэх чадварт сургахын тулд тэднийг дэмжиж ажиллах хэрэгтэй. Үүний тулд асран хамгаалагчийн сэтгэлийг зовниулсан асуудлуудыг нь сонсож зөвлөгөө өгөхийн сацуу тоглоомын явцад хүүхдийн чадаж байгаа зүйл, сайн талыг нь хэлэнгээ зугаатай, хөгжилтэй дурсамжийг асран хамгаалагчидтай хуваалцах нь зүйтэй. Асран хамгаалагчийг буруутгаж үгүйсгэж болохгүй, харин тэдний бодол, санааг ойлгож байгаагаа мэдрүүлэх нь чухал.
- Асран хамгаалагчдын асуултад эелдэг, ойлгомжтой хариулахыг хичээх ба тэр даруй хариулт өгөх боломжгүй асуулт байвал, хэдийд хариулж ярилцаж болох тухайгаа тайлбарлаж, аль болох ойрын хугацаанд хариулахыг хичээх нь зүйтэй.

2.4.2 Багш нарын чиг үүрэг

Багш нар дараах гол 2 үүрэгтэй.

1) ЭХХХ-ийг чиглүүлэх, зохион байгуулах

- Оролцогчидтой холбоо барих: 1) Хөтөлбөрт хамруулахаар тогтсон хүүхдийн асран хамгаалагчтай холбоо барьж, ЭХХХ-ийн тухай тайлбарлан оролцохыг зөвшөөрүүлэх, 2) Хөтөлбөр зохион байгуулахаас хэд хоногийн өмнө нэг бүрчлэн утсаар холбоо барьж, оролцохыг урих

- Урьдчилсан бэлтгэл хангах (өрөө бэлтгэх): Хэрэглэгдэхүүнүүдийнхээ бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, өрөөг засаж бэлтгэх
 - Хөтөлбөрийг зохион байгуулах
- 2) Хүүхэд, тэдний гэр бүлд хөгжлийн үнэлгээ хийх, хөгжлийн дэмжлэг үзүүлэх
- Хөтөлбөрийн явцад: Хүүхэд нэг бүрийн хөтөлбөрт оролцож буй байдалд ажиглалт хийх. Мөн асран хамгаалагчаас нь хүүхдийн гэр орондоо байдаг байдал, асран хамгаалагчийн сэтгэл зовнисон асуудал зэргийг асууж тодруулах.
 - Хөтөлбөрийн дараа: Хүүхдийн сар бүрийн тэмдэглэл дэх асуумжийн дагуу хүүхэд нэг бүрийн хөтөлбөрт оролцсон байдал, үзүүлэх дэмжлэгийг хэлэлцэх
 - Үзүүлэх дэмжлэгтээ тулгуурлан хүүхэдтэй ажиллах арга болон цэцэрлэгт хэрхэн хамруулах талаар асран хамгаалагчдад зөвлөгөө өгөх
 - Цэцэрлэгт холбон зуучлах дэмжлэг болгож асран хамгаалагчаас зөвшөөрөл авсны үндсэн дээр хүүхдээ хамруулахыг хүссэн цэцэрлэгт нь хүүхдийн ЭХХХ-т оролцсон байдлын (хүүхдийн сайн тал, анхаарах зүйл зэрэг) талаар мэдээлэл өгөх.

2.5 АНХААРАХ ЗҮЙЛ

2.5.1 Мэдээлэл цуглуулах, ашиглах

Хувь хүний мэдээллийг ашиглах бол анхаарал болгоомжтой хандах шаардлагатай.

ЭХХХ-ийг зохион байгуулах явцад цуглуулсан хүүхэд, гэр бүлийн талаарх мэдээлэл, гэрэл зураг зэргийг ЭХХХ-өөс өөр зорилгоор эсвэл бусад байгууллагад (цэцэрлэг, эрүүл мэндийн байгууллага г.м) дамжуулах болон зарлаж болохгүй.

“Хүүхдийн мэдээлэл”-ийн тухайд, Гол хэрэгжүүлэгчээс тогтоосон журмыг үндэслэн зохистой ашиглахад анхаарах шаардлагатай. (ялангуяа мэдээллийг хадгалах арга, газар, хугацааг тодруулах)

2.5.2 Ажиглагчдын тухай

Хөтөлбөртэй танилцахаар ирсэн ажиглагчдад зураг авах, дүрс бичлэг хийхгүй байхыг хатуу анхааруулна.

Мөн хүүхдүүдийг тоглоом, үйл ажиллагаанд оролцоход нь саад болохгүйн тулд ажиглагчдын суудлыг хүүхдүүдээс хол суулгана.

ХАВСРАЛТ 1

Харилцах дэвтэр

Тусгай хэрэгцээт боловсрол шаардлагатай хүүхдэд үзүүлэх
эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг
сэргээх төсөл

“ЭХ ХҮҮХДИЙН ХӨГЖЛИЙН ХӨТӨЛБӨР”

ХАРИЛЦАХ ДЭВТЭР

Овог Нэр
Нас Хүйс

Ээж аав та бүхнийг “Эх хүүхдийн хөгжлийн хөтөлбөр”-т хүүхдийнхээ хамт идэвхтэй оролцож тэднийхээ хөгжлийг дэмжиж байгаа санаачилгад талархал илэрхийлье. Та энэхүү “Харилцах дэвтэр”-т хүүхдийнхээ хөгжил, өсөлт бойжилтод гарч буй аливаа асуудлуудыг тухай бүр бичиж тэмдэглэн хөтөлбөрийг явуулж байгаа багш нартай чөлөөтэй харилцаж, санал бодлоо хуваалцаж байгаарай.

Ингэснээр таны хүүхэд юу хийх дуртай, юу чадаж байгааг тухай бүр тогтоож, цаашид яаж сайжруулах, хөгжүүлэх талаар хамтран шийдэх боломжтой. “Харилцах дэвтэр”-ээ үргэлж ашиглаж, хаяж гээлгүй нандигнан хадгална уу.

Хайчилбар зургийн ижлийг тохируулах

Хүүхдэд хэд хэдэн хайчилбар зургаас дургтайгаа сонгон авч, картны ижил зураг дээр тааруулан байрлуулахыг зааж өгнө. Ингэх нь хүүхдийн харяаны мэдрэхүйгээрээ ижил төстэй дургийг таних чадвар, хүний ярьж байгааг ойлгох чадварыг хөгжүүлэх ба хүүхэд ямар үзлийг илүү анхаарч, сонирхож байгааг мэдэн сонирхлыг нь улам бүр тэлэх боломжтой.

Та сард “Эх хүүхдийн хөгжлийн хөтөлбөр”-г оролцсон тухай сэтгэгдлээ хуваалцана уу.

Blank lined paper for writing.

Та хүүхдээ өсгөж бойжуулахад тулгамдаж байгаа асуудал болон зөвлөгөө авахыг хүсэж буй зүйлээ чөлөөтэй тэмдэглээрэй.

[illegible]

Хөтөлбөрийн үйл ажиллагаанд оролцож буй байдал ба хүүхдийн хөгжлийн ахицын талаарх багшийн тэмдэглэл.

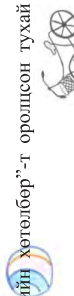

Хайчилбар зургийг модонд наах

Хүүхдэд сонгосон зургаа модонд наахыг зааж өгнө. Эхлээд ээж өөрөө хийж үзүүлэх ба хүүхдийг дагаж хийлүүлнэ. Энэ үйлдлээр дамжуулан, хүүхэд бусдын зааврыг ойлгох болон өөрийн хөдөлгөөнөө удирдах чадварыг сайжруулж, хөдөлгөөнийг хөгжүүлэх ач холбогдолтой.

Та сард “Эх хүүхдийн хөгжлийн хөтөлбөр”-г оролцсон тухай сэтгэгдлээ хуваалцана уу.

Та хүүхдээ өстөж бойжуулахад туламдаж байгаа асуудал болон хөдөлгөөн авахыг хүсэж буй зүйлээ чөлөөтэй тэмдэглээрэй.

Хөтөлбөрийн үйл ажиллагаанд оролцож буй байдал ба хүүхдийн хөгжлийн ахицын талаарх багшийн тэмдэглэл.

Бөмбөгөөр тоглох

Бага насны ямар ч хүүхдийн тоглоом өнгийн бэлчээлд байхгүй. Бөмбөгүүдийг өмнө нь дэлгэж чөлөөтэй авч тоглож боломжийг олгоно. Бөмбөгийг шидэж, өнхрүүлэн зугааж тоглож нь шинэ орчинд дасгахын зэрэгцээ бөмбөг амжуулах харилцан

Тоглох нь хүүхдийн харилцааны суурь чадварыг хөгжүүлдэг. Бөмбөг бөөрөнхийн хэлбэртэй учир атгахад амаргүй ба уг үйлдлээр аливаа зүйлийг атгах, барих, шилдэг зэрэг нарийн хөдөлгөөн, гар холийн бүлгийн үйл ажиллагааг сайжруулахад тусгай. Тоглож дуусаад бөмбөгөө хурааснаар хайрзугаан зүйлээ эмхэлж, цэгцлэх гэсэн өдөр тутмын дадал хэвшилд суртах зорилготой.

Та сард “Эх хүүхдийн хөгжлийн хөтөлбөр”-г оролцсон тухай сэтгэгдлээ хуваалцана уу.

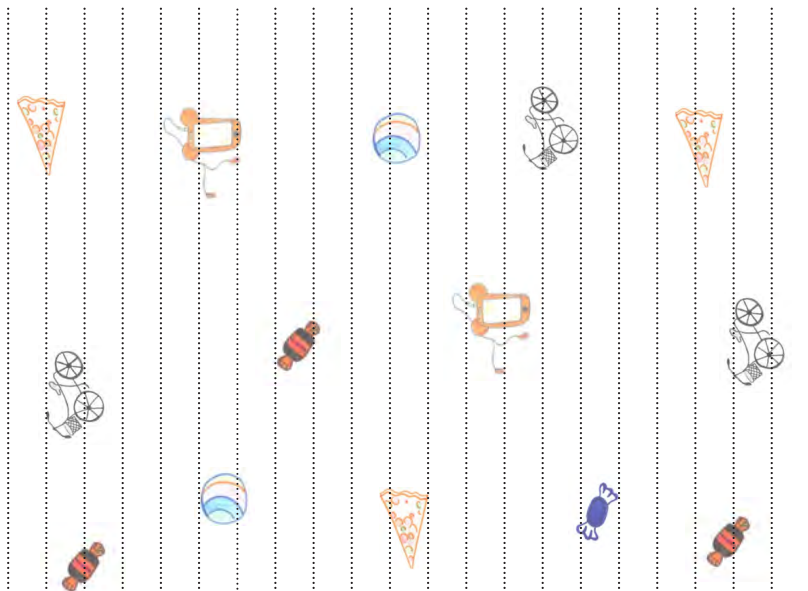
7. _____

Та хүүхдээ өсгөж бойжуулахад тулгамдаж байгаа асуудал болон зөвлөгөө авахыг хүсэж буй зүйлээ тухай бүрт нь тэмдэглээрэй.

5

Хөтөлбөрийн үйл ажиллагаанд оролцож буй байдал ба хүүхдийн хөгжлийн ахицын талаарх багшийн тэмдэглэл.

9

Хөдөлгөөнт дүү

Бага насны хүүхэд ярьж чалахгүй ч, томчуудын дуулахыг сонсох, эсвэл хамт дууны аянд найгах, энгэртээ нааж тэврэх зэрэгт дургтай байдаг. Хүүхэдтэйгээ хамтдаа дууны аянд тааруулан алга ташин найгаж, гараа хөдөлгөж дуулан тоглосноор хүүхдийн сонстол, хараа болон хүргэх мэдрэхүй, мөн хариу үйлдэл үзүүлэх тархи, бие эрхтний хөдөлгөөнийг хөгжүүлдэг. Түүнчлэн хүүхдийн хувьд хамгийн дотны хүн болох ээж нь хүүхдээ энгэртээ тэвэрч, магтаж эрхлүүлэх нь хүүхдийн харицааны чадвар болон хэл ярианы суурь чадварыг ч сайжруулах ач холбогдолтой.

Та сард “Эх хүүхдийн хөгжлийн хөтөлбөр”-г оролцсон санал сэтгэгдлээ хуваалцана уу.

Та хүүхдээ өстөж бойжуулахад тулгамдаж байгаа асуудал болон зөвлөгөө авахыг хүсэж буй зүйлээ тухай бүрт нь тэмдэглээрэй.

Хөтөлбөрийн үйл ажиллагаанд оролцож буй байдал ба хүүхдийн хөгжлийн ахицын талаарх багшийн тэмдэглэл.

Цаасаар тоглох

Хүүхэд хэрэггүй, хуучин сонингийн цаасыг гар, хурууны булчингийн тусламжтайгаар урж

жижиглэн тоглох ба тоглож дууссаны дараа чимхэх, базаж авах зэргээр ууганд хурааж хийнэ.

Цаасыг чимхэх, базаж, урж таслах, сэгсрэх зэргээр зугаацан тоглох нь хүүхдийн гар хурууны нарийн чимхлүүр хөдөлгөөнийг хөгжүүлдэг. Мөн цаасыг барьж хөдөлгөхөд гарах дуу чимээг сонсох, хэлбэр болон хөдөлгөөн нь хэрхэн өөрчлөгдөж буйг харах, улмаар шүргэх, атгаж авах зэргээр хүртэх болон бусад мэдрэхүйг нь цогцроож, сэдээх зорилготой.

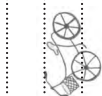
Та ... сард "Эх хүүхдийн хөгжлийн хөтөлбөр"-т оролцсон тухай сэтгэгдлээ хуваалцана уу.

Та хүүхдээ өсгөж бойжуулахад тулгамдаж байгаа асуудал болон зөвлөгөө авахыг хүсэж буй зүйлээ тухай бүрт нь тэмдэглээрэй.

Хөтөлбөрийн үйл ажиллагаанд оролцож буй байдал ба хүүхдийн хөгжлийн ахицын талаарх багшийн тэмдэглэл.

Хөдөлгөөнт тоглоом

Энэ насны хүүхдүүдийн эзэмших шаардлагатай алхах, бие даан явах чадварыг хөгжүүлэхийн тулд янз бүрээр алхах үйлдлийг тойрог байдлаар дараатай, ээлж

тодорхой давтамжтайгаар хийж тоглоно. Хүүхэд хонгилоор мөлхөж гараад, нарийн шулуун замаар тэнцвэрээ олж алхан, саадтай замыг давж явна. Уг тоглоомоор хүүхдийг тухайн үйлдлүүдийг бага багаар дэс дараатай, тойргоос хазайж гаралгүйгээр өөрийн ээлжийг тэвчээртэй хүлээж хийж чаддаг болгохыг зорих ба ийнхүү бүх биеэрээ хөдлөх нь тэдний хэл яриа болон сэтгэл зүйн хөгжилд чухал үүрэгтэй юм.

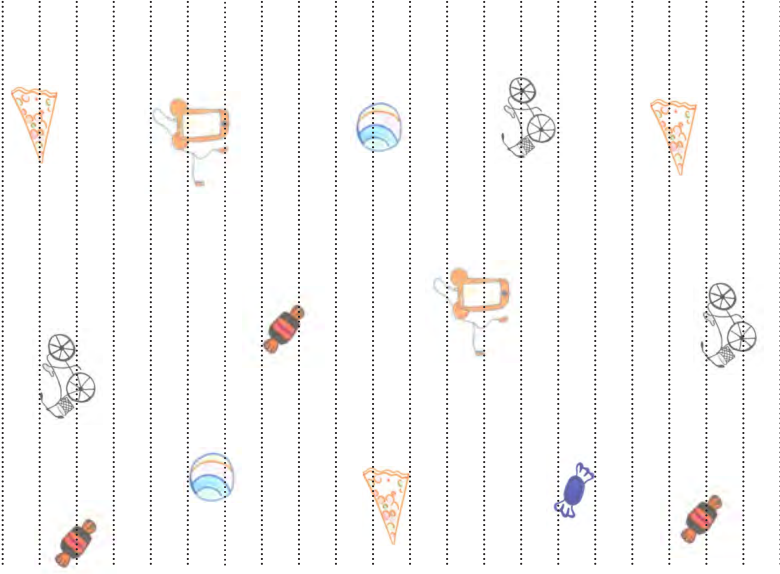
Та ... сард “Эх хүүхдийн хөгжлийн хөтөлбөр”-г оролцсон тухай сэтгэгдлээ хуваалцана уу.

Та хүүхдээ өстөж бойжуулахад туламдаж байгаа асуудал болон зөвлөгөө авахыг хүсэж буй зүйлээ тухай бүрт нь тэмдэглээрэй.

Хөтөлбөрийн үйл ажиллагаанд оролцож буй байдал ба хүүхдийн хөгжлийн ахицын талаарх багшийн тэмдэглэл.

Харицаж тоглох

Энэ нь эх хүүхдийн хоорондын итгэлцэл, эрхэлж наалдах харицаанд суурилсан бие биедээ хүрэлцэж, харилцан тоглох үйл ажиллагаа юм. Ээж нь суугаагаараа хүүхдээ өвөр дээрээ зогсоон, үндсэн багшийн хэлэх үг, үзүүлэх хөдөлгөөнийг дуурайж “цэцэг томоос том ургалаа”, “цэцэг салхинд ганхан найгалаа” гэх зэргээр хүүхэдтэйгээ хамтдаа найган хөдөлж тоглоно. Энэ тоглоомын үед хүүхдийн олон мэдрэхүйг цогцоох, тэнцвэрээ хадгалах зэргэ хариу үйлдэл үзүүлэх чадварыг нь хөгжүүлнэ. Ээж хүүхэдтэйгээ бүх биеэрээ харицаж, эх үрийн харицаа улам дотносон ойртоно.

Та сард “Эх хүүхдийн хөгжлийн хөтөлбөр”-г оролцсон санал сэтгэгдлээ хуваалцана уу.

Та хүүхдээ өстөж бойжуулахад тулгамдаж байгаа асуудал болон зөвлөгөө авахыг хүсэж буй зүйлээ тухай бүрт нь тэмдэглээрэй.

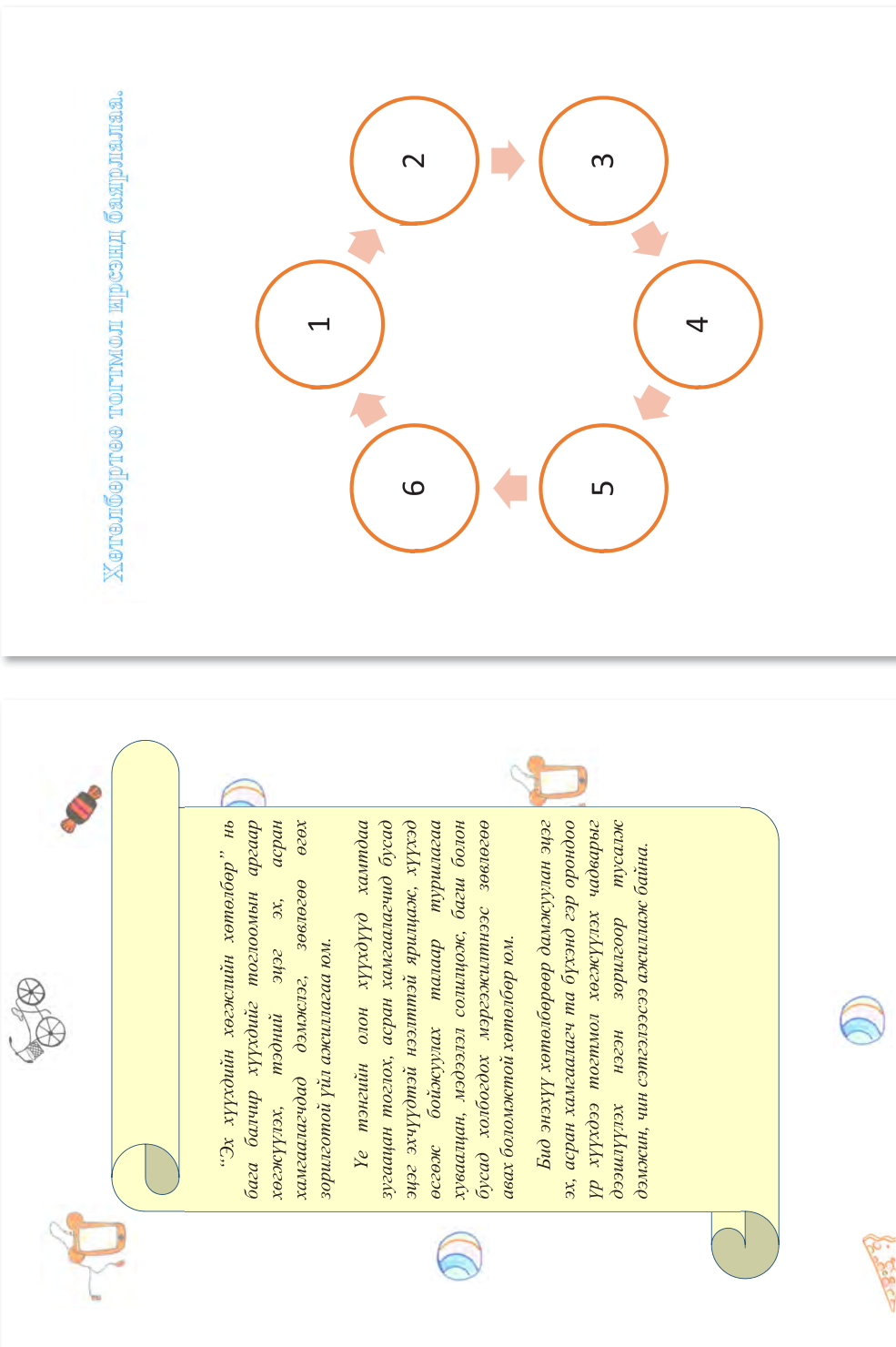

13

Хөтөлбөрийн үйл ажиллагаанд оролцож буй байдал ба хүүхдийн хөгжлийн ахицын талаарх багшийн тэмдэглэл.

14

ХАВСРАЛТ 2

Хүүхдийн мэдээлэл болон сар бүрийн
тэмдэглэл (Маягт, жишээ)

ЭХ ХҮҮХДИЙН ХӨГЖЛИЙН ХӨТӨЛБӨРТ ОРОЛЦОГЧ ХҮҮХДИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

Овог, нэр		
Хүйс	Эр / Эм	(Дугуйлна уу)
Төрсөн огноо		
Асран хамгаалагчийн овог, нэр		
Утас		
Ам бүл	☐	
(Овог нэр, хүүхдийн хэн нь болохыг бичнэ)	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
*Хамт амьдарч байгаа бол өмнөх нүдийг тэмдэглэнэ үү.	☐	
Гэрийн хаяг		
Амьдралын нөхцөл байдал	☐ Орон сууцны хороололд	☐ Гэр хороолол:
	☐ Амины сууц	☐ Байшин
	☐ Орон сууц	☐ Гэр
	☐ Түрээсийн байр	☐ Түрээсийн
	☐ Нийтийн байр	☐ хашаа ☐ байшин
	☐ Бусад/...../	☐ гэр
	☐ Бусад //	

ЭХХХ–т илгээсэн байгууллага	☐ 18 сартай хүүхдийн үзлэг	Үзлэгт хамрагдсан огноо:			
		Онош / үнэлгээ: Эмчийн зөвлөмж			
	☐ Өрх сумын ЭМТ, эмч	Онош / үнэлгээ: Эмчийн зөвлөмж			
		Хурлаар орсон огноо:			
	☐ ХБХЭМБНХ- ын Салбар комисс	Комиссын шийдвэр:			
		Онош:			
		Хөгжлийн бэрхшээлийн төрөл:			
		Чадвар алдалт:			
		Нийгмийн халамжийн тэтгэмж авдаг эсэх			
Өөрөө	Бусад	☐ Тийм /...../			
		☐ Үгүй			
Эрүүл мэндийн байдал	Хавсарсан эмгэгтэй эсэх				
	☐ Тийм/...../				
	☐ Үгүй				
	Эмийн эмчилгээ				
Тусламж үйлчилгээ авдаг байгууллага	Эмнэлэг, сэргээн засах	Нийгмийн хамгаалал	Боловсрол	Бусад	
Асран хамгаалагчийн хөтөлбөрөөс хүсэн хүлээж буй үр дүн					
Тэмдэглэл					

САР БҮРИЙН ТЭМДЭГЛЭЛ

Овог нэр: _____

Эцэг эх, асран хамгаалагчдын хүсэл

--

..... удаа сарөдөр Хаана:

Үйл ажиллагаанд оролцсон байдал	
Хамгийн их сонирхож, идэвхтэй оролцсон үйл ажиллагаа	
Өмнөх сарын хөтөлбөрөөс хойшхи ахиц, өөрчлөлт	
Асран хамгаалагчаас сонссон мэдээлэл болон тэдний үйл ажиллагаанд оролцсон байдал байдал	
Багшийн өгсөн Зөвлөгөө	
Үзүүлэх дэмжлэгийн чиглэл	

ЭХ ХҮҮХДИЙН ХӨГЖЛИЙН ХӨТӨЛБӨРТ ОРОЛЦОГЧ ХҮҮХДИЙН МЭДЭЭЛЭЛ (ЖИШЭЭ)

Овог нэр	Б овогтой Х	
Хүйс	Эр / Эм (Дугуйлна уу)	
Төрсөн огноо	2016.05.04	
Асран хамгаалагчийн овог нэр	Ээж Д	
Утас	88XXXXXX	
Ам бүл (Овог нэр, хэн нь болох) *Хамт амьдарч байгаа бол өмнөх нүдийг тэмдэглэнэ үү.	☒ аав Б	
	☒ ээж Д	
	☒ ах С	
	☒ эгч Н	
	Ам бүл-5 хүүхдийн тоо-3	
Гэрийн хаяг	Хөвсгөл, мөрөн сум, Х-р баг, XX-XX	
Амьдралын нөхцөл байдал	☐ Орон сууцны хороололд	☒ Гэр хороолол:
	☐ Амины сууц ☐ Орон сууц ☐ Түрээсийн байр ☐ Нийтийн байр ☐ Бусад /.....//	☒ Байшин ☐ Гэр ☐ Түрээсийн ☐ Хашаа ☐ Байшин ☐ Гэр ☐ Бусад /.....//
ЭХХХ-т илгээсэн байгууллага	☒ 18 сартай хүүхдийн үзлэг	Үзлэгт хамрагдсан огноо: 2017 оны 11 сарын 24 (18 сар 20 хоног) Онош / үнэлгээ: Дауны хам шинж Эмчийн зөвлөмж: – Өдөрт 3-4 удаа хооллох – 1-2 удаа хөнгөн зууш өгөх – Өөрөөр нь шүдийг нь угаалгах – Аяганаас уулгаж сургах – Ганцаараа явахыг нь дэмжих – ЭХЭМҮТ-ийн мэдрэл, нүдний эмчид үзүүлэх – Хөдөлгөөн, ахуй засал хийлгэх
	☐ Өрх сумын ЭМТ, эмч	Онош / үнэлгээ: Эмчийн зөвлөмж:

ХАВСРАЛТ 2

ЭХХХ-т илгээсэн байгууллага	☐ ХБХЭМБНХ-ын Салбар комисс	Хурлаар орсон огноо:							
		Комиссын шийдвэр:							
		Онош: Хөгжлийн бэрхшээлийн төрөл: Чадвар алдалт:							
		Нийгмийн халамжийн тэтгэмж авдаг эсэх ☐ Тийм /// ☐ Үгүй							
	☐ Өөрөө	Тайлбар:							
	☐ Бусад	Тайлбар:							
Эрүүл мэндийн байдал	Хавсарсан эмгэгтэй эсэх ☐ Тийм/...../ ☒ Үгүй								
	Эмийн эмчилгээ ☐ Байгаа/...../ ☒ Байхгүй								
Тусламж үйлчилгээ авдаг байгууллага	Эмнэлэг, сэргээн засах	Нийгмийн хамгаалал	Боловсрол	Бусад					
	ӨЭМТ болон Нэгдсэн эмнэлгийн хүүхдийн эмчийн хяналтад байдаг.	Халамжийн тэтгэмж авдаг.	Гэртээ байдаг.						
Асран хамгаалагчийн хөтөлбөрөөс хүсэн хүлээж буй үр дүн	Хүүхдээ нийгэмшүүлж, хэл яриаг нь хөгжүүлмээр байна.Мөн ийм бэрхшээлтэй хүүхдүүд хэрхэн боловсрол эзэмшиж, хөгжих, нийгэмд бие даан амьдрах боломжтой байдаг талаар мэдээлэлтэй болмоор байна. Цаашдаа тухайн насандаа бусад хүүхдүүдийн адил цэцэрлэг сургуульд яваасай гэж хүсч байна.								
Тэмдэглэл	Дутуу 1800 гр жинтэй төрсөн. Зүрхний цоорхойтой архаг бронхиттой амархан ханиад хүрдэг. Ханиад нь хүндрэхдээ амархан.								

САР БҮРИЙН ТЭМДЭГЛЭЛ (ЖИШЭЭ)

Эцэг эх, асран хамгаалагчдын хүсэл

Бусад хүүхдийн дунд орж өөрийгөө бусдад ойлгуулах, ярьдаг болгох, хөлөөрөө явдаг болох.

1 дэх удаа 2018 оны 4-р сар 4 өдөр Хаана: ЭМГ

Үйл ажиллагаанд оролцсон байдал	Ээж эгчтэйгээ хамт ирсэн. Бөмбөг тоглоход бусдын дунд орж тоглож эхэлсэн. Бусдаас бишүүрхэх байдал багассан. Нэрээр нь дуудахад харна. Шулуун замаар явахдаа хэвтэж дүргүйцлээ илэрхийлж байсан. Тоглоомон хонгил дундуур оруулахад дургүйцсэн. Сонин урагд гарын булчин сул байсан. Аливаа үйл ажиллагаанд эгчийнхээ тусламжтай оролцсон.
Хамгийн их сонирхож, идэвхтэй оролцсон үйл ажиллагаа	Усан сан дотор орж суулган дээрээс нь сонингийн цаасыг бороо орж буй мэтээр асгахад баярлаж байсан ба усан сангаас гаргах гэхэд дургүйцсэн. Шүхэр хөөрлөө буулаа гэхэд хөөрч баярлаж инээж байсан.
Өмнөх сарын хөтөлбөрөөс хойшхи ахиц, өөрчлөлт	
Асран хамгаалагчаас сонссон мэдээлэл болон үйл ажиллагаанд оролцсон байдал	Эгчтэйгээ их тоглодог. Би хүүхэдтэй ажиллах цаг багатай байдаг. Энэхүү хөтөлбөрт бид бүгдийг оролцуулсанд их баяртай байна. Энэ хөтөлбөрт явснаараа миний хүүхэд өөрчлөгдөж, хөгжилд нь ахиц гарна гэж бодож байна. Гэрт эдгээр үйлдлүүдийг хийлгээд байа гэж бодож байна.
Зөвлөгөө	Хөтөлбөр 6 удаа явагдах тул таслалгүй хамрагдах хэрэгтэй. Хөтөлбөрийн тоглоомуудыг дарааллын дагуу хийлгэж байх, энэ сардаа зөвхөн сонин уруулж сургах. Дууг аль болох олон сонсгож, үргэлж хамт тоглодог эгчээр нь заалгаж, хамтдаа тоглон дараагийн сарын хөтөлбөртөө дуу, тоглоомын талаар ойлголттой болоод ирэхийг зөвлөв. Хүүхдийн доод мөчний булчин сул байгаа тул аль болох зогсоох, дуртай зүйлийг өндөрт тавьж өөрөөр нь тэмүүлж авахуулах зэрэг үйлдлүүдийг хийлгэх.
Үзүүлэх дэмжлэгийн чиглэл	Нэгдсэн эмнэлгийн сэргээн засалтын эмч дээр эсвэл ойрхон рашаан сувилалд явуулах. Энгийн цэцэрлэгт хамруулах талаар ярилцах.

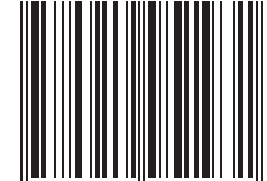
2 дахь удаа 2018 оны 5-р сар 8 өдөр Хаана: ЭМГ

Үйл ажиллагаанд оролцсон байдал	Ээж эгчтэйгээ хамт ирсэн. Эхэндээ бага зэрэг ээжийнхээ өвөр дээр байж байгаад бусад хүүхдүүдийн дунд орж бөгсөөрөө нааш цааш хөдлөн бөмбөгөөр харилцан тоглосон. Багшийн хэлснээр бөмбөгөө хайрцагт сайн хийж байсан. Дууны аянд бөгсөн дээрээ хөдлөн баярласан. Тоглоом, үйл ажиллагаанд оролцохдоо эгчийгээ харж дагаж хийж байсан. Нэрээр нь дуудахад эргэж хардаг. Шулуун зам, тоглоомон хонгилоор цээжээрээ гулсах, бөгсөөрөө хөдлөх зэргээр явсан.
Хамгийн их сонирхож, идэвхтэй оролцсон үйл ажиллагаа	Бөмбөг хураах, цэцэг наах үйлдлийг сайн гүйцэтгэсэн. Сонингийн цаас урах үйлдлийг өмнөхөөсөө сайн гүйцэтгэсэн.
Өмнөх сарын хөтөлбөрөөс хойшхи ахиц, өөрчлөлт	Дууны хэмнэлээр багшийн хөдөлгөөнийг харж дуурайн хийхийг оролдон, бөгсөн дээрээ бүжиглэх хөдөлгөөн хийж байсан.
Асран хамгаалагчаас сонссон мэдээлэл болон үйл ажиллагаанд оролцсон байдал	Эгч нь гэртээ дуу сонсгож, сонин уруулах үйлдлийг сайн хийлгэсэн. Ахиц гарч байгаа гэж бодож байгаа. Энэ хөтөлбөртөө таслалгүй явна.
Зөвлөгөө	Хөтөлбөртөө идэвхтэй оролцож, гэртээ хүүхдэдтэйгээ сайн харилцаж, зааж сургаж байгаад талархаж байгаагаа хэлсэн. Сэргээн засах эмчилгээнд явж доод булчингийн хөгжил сайжруулах, хүүхэдтэй сайн ярихыг зөвлөсөн.
Үзүүлэх дэмжлэгийн чиглэл	Өөрөөр нь хоол идүүлж сургах, бие даах чадварыг нь дэмжиж байгаад энгийн цэцэрлэгт хамруулах.

“Мөнхийн Үсэг” ХХК-д хэвлэв.
Утас: 319658, 70140459
Вэб хаяг: www.munkhiin-useg.mn

ISBN 9919-9519-3-5

9 789919 951931